

VERKSAMHET

VID CENTRUM FÖR ARBETS- OCH MILJÖMEDICIN 2024

Centrum för arbets- och miljömedicin
REGION STOCKHOLM

Centrum för arbets- och miljömedicin

Solnavägen 4, plan 10

113 65 Stockholm

camm.sls@regionstockholm.se

Omslagsfoto: Mostphotos

Stockholm Mars 2025

Innehåll

Inledning	4
Verksamheten i relation till vårt uppdrag från hälso- och sjukvårdsförvaltningen	5
1. Utveckla metoder för epidemiologisk bevakning	5
2. Utveckla och upprätthålla exponeringsdatabaser avseende miljö och arbetsmiljö	5
3. Analysera och rapportera om exponering och hälsoläge i Stockholms län	7
4. Sammanställa och förmedla ny kunskap om viktiga faktorer för arbetsrelaterad och miljörelaterad hälsa	8
5. Utveckla metoder för förebyggande arbete för att öka folkhälsan	8
6. Stödja, följa upp och utvärdera implementeringsinsatser	8
7. Driva och utveckla webbplattformar och andra stödformer för evidensbaserade insatser för arbets- och miljörelaterad hälsa	9
8. Bedriva och utveckla metoder för systematisk kunskapsspridning genom anpassad kommunikation	10
9. Bedriva regelbunden fortbildning inom det arbets- och miljömedicinska området	12
10. Ge expertstöd inom folkhälsoområdet till Region Stockholms tjänstemannaorganisation, politiska ledningen samt relevanta samhällsaktörer	12
11. Stödja kunskapsstyrningen för prioriterade programområden	13
12. Aktivt bidra i framtagandet av regionala kunskapsstöd på viss.nu samt regional anpassning av nationella kunskapsstöd,	14
13. Bidra med expertkunskap, utveckla metoder och underlag för prioriteringar av folkhälsoarbete och vård	14
14. På uppdrag av HSF representera Region Stockholm i regionala och nationella sammanhang	15
15. Bedriva patientmottagningar avseende arbets- och miljömedicin och arbets- och miljödermatologi, inklusive rådgivning i patientrelaterade frågor till primärvård, specialistvård och företagshälsovård	15
16. Stödja hem, skola och förskola avseende insatser för barn med särskilt svår allergi med hjälp av särskilda allergisjuksköterskor	18
17. Ta emot och handleda personal som gör Specialisttjänstgöring eller har kortare placering för utbildning eller praktik	20
Forskning, utbildning och utveckling (FoUU)	21
Läkarprogrammet	21
Magisterprogrammet Arbete och hälsa	21
Öppna utbildningar och seminarier	21
Forskningsoutput	22
BAMSE	22
Externfinansierade projekt	23
Försäkringsmedicinskt kunskapsteam	24

Inledning

Denna rapport är en sammanställning av vår verksamhet kopplat till vårt uppdrag och specificering från Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Den är strukturerad efter rubrikerna i uppdraget. Samtidigt är det en möjlighet att sammanfatta verksamheten även för våra avnämare och samarbetspartners utanför Region Stockholm. Det är också ett tidsdokument för att förstå verksamhetens förändring över tid.

Den enskilt viktigaste rapporten 2024 var arbetshälsorapporten. Den lanserades i maj och beskriver sambandet mellan ohälsa, arbetsförhållanden och yrkesgrupper. Rapporten belyser den ojämlika fördelningen av ohälsa samt de hinder som finns för tillgång till vård. Vidare analyseras två centrala aspekter av arbetarskydd: kunskap om arbetsmiljöansvar och tillgång till företagshälsovård. Genom att sammanföra dessa perspektiv gavs en övergripande bild av arbetsrelaterad hälsa i länet under 2024. Utifrån detta pekades även ett antal områden och målgrupper som är särskilt angelägna att arbeta med för att uppnå en jämlik och förbättrad folkhälsa ut.

Rapporten har presenterats och diskuterats i flera sammanhang internt och externt. Vi har presenterat den både för Folkhälso- och tandvårdsberedningen och flera partigrupper i regionen.

Internt har verksamheten fortsatt påverkas av minskade resurser vilket resulterat i personalneddragningar och minskade lokalytor. Samtidigt har mottagningarnas verksamhet effektiviserats och förbättrats med en fortsatt satsning på prevention genom till exempel arbetsplatsbesök, kontakt med arbetsgivare och handeksemskola. Vi har tagit emot många randande och auskulerande läkare och föreläst om vår verksamhet för våra viktigaste remitterter.

Kopplingen till IMM är fortsatt livaktig och ger stora vinster när personal och projekt samverkar med gemensamma mål. Vi fortsätter att samverka kring viktig infrastruktur för epidemiologisk bevakning som den svenska jobbexponerings-matrisen SWEJEM och CAMM/IMM ambient exposure database som ger grunddata om exponering för miljörisker, till exempel buller och luftföroreningar. Vi har många aktiva forskare, samverkansdoktorander och stark internationell position inom våra områden som leder till nya samarbeten.

Vi har ett fortsatt starkt samarbete med viktiga aktörer i samhället. På miljösidan fortsätter den goda samverkan med kommuner och länsstyrelse samt myndigheter som Naturvårdsverket. På arbetsmiljösidan har vi fått igång vår referensgrupp med representanter från arbetsmarknadens parter, Arbetsmiljöverket och företagshälsovården.

Sammantaget har det varit ett år där de senaste årens förändringsprocesser kulminerat och där vi blickar framåt med tillförsikt och ett förnyat självförtroende.

Theo Bodin

Verksamhetschef.

Verksamheten i relation till vårt uppdrag från hälso- och sjukvårdsförvaltningen

1. Utveckla metoder för epidemiologisk bevakning

1 a: Utvecklingsarbete; se över och ta fram indikatorer i linje med de nationella folkhälsomålen och det regionala utvecklingsarbetet inom CAMM:s verksamhetsområden

Under året har en omfattande genomgång av relevanta indikatorer och befintliga informationskällor för dessa indikatorer sammanställts. Indikatorerna har även kopplats till nationella folkhälsomål och andra internationella, nationella och regionala måldokument. Indikatorerna grupperades utifrån CAMM:s prioriterade risker, traditionella arbets- och miljömedicinska exponeringar och övriga risker och utfall såsom arbetskadorna, sjukfrånvaro och sjuknärvaro. Arbetet skedde i samarbete med arbets- och miljömedicin och arbetsmedicin på Karolinska Institutet.

Under 2025 kommer arbetet fortsätta med aktörsanalyser och att bygga en långsiktig tillgång till grunddata från register och nationella enkäter i samarbete med arbetsmiljöverket och folkhälsomyndigheten.

1 b: Utvecklingsarbete; utreda om Hälsometern går att använda inom CAMM:s verksamhetsområden ex exponering arbetsmiljö- och miljöfaktorer

Erfarenhet av Hälsometern är att den inte ger högre svarsfrekvens än mer traditionella enkäter utan snarare lägre. Detta beror sannolikt på att det är högre trösklar för att komma åt Hälsometern, då man ska ladda ner en app och registrera sig. Möjligen kan den vara användbar vid mindre riktade undersökningar. Tillgänglighet för CAMM är i nuläget inte utredd men ansvarig för appen är positiv till att Hälsometern används då den i dagsläget har lågt nyttjande. Vi fortsätter följa utvecklingen.

2. Utveckla och upprätthålla exponeringsdatabaser avseende miljö och arbetsmiljö

2 a: Förvalta AMD:s testdatabas för epikutantestning (EKTA)

Testdatabasen EKTA är en mycket viktig del av epikutantestverksamheten. Under 2024 har EKTA fungerat mestadels stabilt. Vi försöker hålla en tät kontakt med våra kontaktpersoner där för att få databasen att fungera så friktionsfritt som möjligt. Genom det verktyg som

tidigare har skapats för att kunna sammanställa rapporter för resultat av våra epikutantester har vi kunnat få ut årsstatistik. Statistik för 2024 har tagits ut och presenterats för personalgruppen. Detta gör det möjligt att följa utvecklingen av testade ämnen och resultat över tid i patientgruppen.

2 b: Utveckla och förvalta en gemensam infrastruktur för att hämta information om luftföroreningar, buller och bostadsnära grönska (Exposom) tillsammans med Karolinska Institutet (IMM)

Under 2024 bidrog CAMM, i nära samarbete med Institutet för miljömedicin (IMM), till att förbättra, utveckla och underhålla infrastrukturen för IMM:s exposomdatabas. Detta syftade till att tillhandahålla en robust ram för bedömning av individuell och befolkningsexponering för olika miljöfaktorer, inklusive luftföroreningar, transportbuller, gröna/blåa områden och temperatur.

2 c: Förvalta och utveckla en gemensam infrastruktur för jobbexponeringsmatriser (SWEJEM) tillsammans med Karolinska Institutet (IMM)

På CAMM finns en stark tradition av forskning baserad på så kallade jobbexponeringsmatriser, förkortat JEMar. Det är ett verktyg som möjliggör stora befolkningsbaserade studier utan att exponeringarna behöver mätas direkt. Genom att koppla yrkeskoder från befolkningsregister till yrkeskoder i exponeringsmatriser kan samband mellan sjukdom och olika exponeringar i arbetet upptäckas. Exponeringsinformation från JEMar kan även användas för att följa trender av exponeringsnivåer i den arbetande befolkningen över tid och är ett viktigt verktyg för CAMM:s epidemiologiska bevakning.

Under de senaste åren har vi tillsammans med forskare från IMM vid Karolinska Institutet utvecklat SweJEM, en jobbexponeringsmatris som innehåller uppgifter om de vanligaste exponeringarna i arbetslivet där det finns risk för koppling till ohälsa. I SweJEM finns information om fysisk, fysikalisk, kemisk och psykosocial exponering, samt förekomst av låg sysselsättningskvalitet i olika yrken. SWEJEM har tagits fram som en del i det nationella forskningsprogrammet "Ett hållbart nytt arbetsliv" med finansiering från FORTE. På Karolinska Institutets hemsida finns en särskild sida där SWEJEM presenteras, [SweJEM | Karolinska Institutet \(ki.se\)](https://www.ki.se/swejem). Här finns också information om hur forskare kan ansöka om att få använda de ingående specifika JEMarna. En styrgrupp med ansvariga JEM-utvecklare från IMM och CAMM granskar ansökningarna och beslutar om tillgång till JEMarna.

2 d: Etablera Miljöhälsokohorten i Region Stockholm

Utifrån de 46 000 svaren i den nationella miljöhälsoenkäten 2023, som administrerades av Folkhälsomyndigheten (Fohm), har arbetet fortgått med att skapa en databas och förbereda

vilka registerdata som ska kopplas till dessa individer. Det fortsatta arbetet med databasen kommer ske i nära samarbete med IMM på Karolinska Institutet.

3. Analysera och rapportera om exponering och hälsoläge i Stockholms län

3 a: Producera och lansera/sprida arbetshälsorapporten 2024

I maj 2024 lanserades Arbetshälsorapporten 2024, som beskriver sambandet mellan ohälsa, arbetsförhållanden och yrkesgrupper. Rapporten belyser den ojämlika fördelningen av ohälsa samt de hinder som finns för tillgång till vård. Vidare analyseras två centrala aspekter av arbetarskydd: kunskap om arbetsmiljöansvar och tillgång till företagshälsovård. Genom att sammanföra dessa perspektiv ges en övergripande bild av arbetsrelaterad hälsa i länet under 2024. Utifrån detta pekas även ett antal områden och målgrupper som är särskilt angelägna att arbeta med för att uppnå en jämlik och förbättrad folkhälsa. Rapportens resultat har också genom föreläsningar spridits till intresserade aktörer i regionen.

3 b: Utvecklingsarbete; Analys av hur sjukdomsbördan påverkas kommande år av arbetsmiljö- och miljöfaktorer med 2040-perspektiv

CAMM tog fram en rapport till HSF gällande arbetsmiljö- och miljöfaktorer som bedöms påverka vårdbehovet samt regionens förmåga att upprätthålla vård och omsorg på sikt (2040). De faktorer som togs upp i rapporten var för miljö och klimat: pollenallergi, TBE/borreliabakterier, värmeböljor, trafikbuller, pandemier och epidemier. Kopplat till arbetsmiljö och arbetsliv togs kompetensbrist, sjukfrånvaro, arbetsmiljön och ökad andel äldre bland personalen upp.

3 c: Fortsatt arbete med arbetsmiljö- och miljöfaktorers bidrag till de stora folksjukdomarna

I ett avsnitt i arbetshälsorapport 2024 beskrev vi arbetsmiljöfaktorers bidrag till de stora folksjukdomarna utifrån en genomgång av befintlig vetenskaplig kunskap. De folksjukdomar som beskrevs var psykisk ohälsa, ont i kroppen, cancer och hjärt- och kärlsjuklighet. Förutom detta beskrev vi även hur låg sysselsättningskvalitet i arbetet påverkade hälsan.

3 d: Fortsätta arbetet med miljöhälsorapporten Region Stockholm 2025

Under 2024 har arbetet med att sammanställa data från miljöhälsoenkät 2023 för Stockholms län fortgått och manusutkast till Miljöhälsorapport 2025 har skrivits av ett antal olika experter på CAMM. Lansering av rapporten sker hösten 2025.

4. Sammanställa och förmedla ny kunskap om viktiga faktorer för arbetsrelaterad och miljörelaterad hälsa

4 a: Utveckla samverkan med Mödrahälsovårdsenheten på Södersjukhuset och RPO kvinnosjukdomar om exponeringar på arbetet för gravida kvinnor i riskyrken och riskmiljöer

Under 2024 har möte hållits med Mödrahälsovårdsenheten som arbetar på uppdrag av Region Stockholm och vars arbete riktar sig till barnmorskemottagningarna i Stockholm. Även en första kontakt har knutits med RPO Kvinnosjukdomar och förlossning samt med samordnare för BMM-avtalen och HSF-representant i RPO. En ansökan om finansiering för utveckling av ett digitalt verktyg som informerar om risker för gravida och foster kopplat till yrken, har skickats till Forte. Verktiget är tänkt att dels ligga på egen webbsida, dels kunna knytas till kommande journalsystem för mödrahälsovården inom Region Stockholm för effektiv kunskapsimplementering.

5. Utveckla metoder för förebyggande arbete för att öka folkhälsan

Ingen specificering av uppdraget 2024 under denna punkt.

6. Stödja, följa upp och utvärdera implementeringsinsatser

6 a: Stödja implementeringen av evidensbaserade insatser för att förbättra bullermiljön på bullerutsatta förskolor och skolor

Vi har bevakat den vetenskapliga litteraturen inom området för att kunna sammanfatta fynden i Elevhälsportalen (EHP) under Rekommenderade insatser. En uppdaterad vägledning om buller på skolgårdar från Naturvårdsverket har lagts ut på Elevhälsportalen.

7. Driva och utveckla webbplattformer och andra stödformer för evidensbaserade insatser för arbets- och miljörelaterad hälsa

7 a: JobbaFrisk inom ramen för nationellt nätverk med andra arbets- och miljömedicinska kliniker

Det nationella nätverket HINTA (Hälsosamt inträde i arbetslivet) har fortsatt sitt arbete med kunskapsspridning och implementering av webbsidorna JobbaFrisk (jobbafrisk.se) och JobbaFrisk-NPF (jobbafrisk-npf.se). Webbinarieserien har fortsatt med utbildningar varje månad och hade totalt 1 846 anmällda 2024. Målgrupp som nätverket fokuserat på under 2024 har varit yrkeslärare. För det lokala HINTA arbetet har CAMM medverkat i flera utbildningar för bland annat Stockholms stad där utbildning för både studie- och yrkesvägledare och elevhälsan om NPF givits. För Karolinska Institutets magisterprogram inom arbete och hälsa har undervisning givits samt på Stockholms universitet på studie- vägledarprogrammet. Nätverket har också medverkat i två mässor, på Sollentunamässan för tävlingen Yrkeskampen och på gymnasiemässan i Uppsala. Webbsidan JobbaFrisk har utvecklats med bland annat uppdaterade texter om psykisk ohälsa och helkroppsvibrationer, nya yrken i jobbguiden och uppdatering av yrkesprogrammen på gymnasiet. På webbsidan JobbaFrisk-NPF har bland annat texter för arbetsgivare tagits fram gällande anställning vid autism och anställning vid adhd samt flera vetenskapliga artiklar har sammanfattats. Ett nyhetsbrev har tagits fram under hösten 2024 som nu har drygt 300 prenumeranter. Ett samarbete har också inletts med Mynak (myndigheten för arbetsmiljökunskap) gällande deras framtagande av riktlinjer till företagshälsovården om hälsofrämjande insatser och anpassningar för personer som lever med autism och adhd. Antal besök på båda webbplatserna har ökat med cirka 50 procent jämfört med 2023 till nästan 60 000 besök under 2024.

7 b: Elevhälsoportalen i samarbete med CHIS och CES

CAMM ansvarar för tre områden på Elevhälsoportalen (EHP): Allergi, Buller och Ergonomi. Under året har arbete pågått med revidering av de så kallade självbedömningsenkäterna i syfte att öka användarvänligheten och ge tydligare återkoppling till skolorna/förskolorna utifrån resultaten i enkäten. CAMM:s medarbetare har även deltagit i regelbundna expertgruppsmöten för fortsatt drift och utveckling av portalen. Ett nytt område, ätstörningar, lades till.

Inom allergiområdet i EHP har arbetet fortsatt med spridning och implementering via det allergipreventiva arbetet och allergikonsulentverksamheten på CAMM.

Allergikonsulenterna använder numera Elevhälsoportalen varje gång de har ett besök i förskolan/skolan för implementering av denna. Flera allergiutbildningar har också hållits där Elevhälsoportalens allergiområde presenterats, både för förskole och skolpersonal samt

för elevhälsans personal. Presentation av Elevhälsportalen har också gjorts för Astma och Allergiföreningens medlemmar vid två tillfällen.

7 c: Bullernätverkets hemsida

Bullernätverkets hemsida har under året kontinuerligt uppdaterats med nyhetsinlägg/nyhetsbrev, kunskapsunderlag och information om kommande aktiviteter. En ny undersida har skapats för ett internt framtaget utbildningsmaterial om buller riktat mot regionala och kommunala handläggare inom stadsplanering, miljö- och hälsoskydd och folkhälsa. Modulerna skapas av nätverkets egna experter och kommer att göras tillgängliga med start från våren 2025.

7 d: Miljöhälsa Online

Under året har uppdatering av texter och länkar genomförts och detta är ett arbete som fortgår kontinuerligt.

7 e: Miljöhälsa på karta

Under 2024 fördröjdes lanseringen av Miljöhälsa på karta på grund av tekniska problem i plattformen ArcGIS Online. Större delen av året användes för att lösa dessa problem och färdigställa verktyget. I november blev systemet klart. Därefter började vi presentera och demonstrera verktyget för personer som arbetar med miljö- och hälsofrågor på kommuner i länet, genom webinarier och kommunbesök. Plattformen lanseras i början på 2025

8. Bedriva och utveckla metoder för systematisk kunskapsspridning genom anpassad kommunikation

8 a: Nyhetsbrev till prenumeranter:

Under året lade vi till möjligheten för de som anmäler sig till våra seminarier och utbildningar att välja att också prenumerera på ett av våra nyhetsbrev (en extra fråga i anmälningsskylten). Som ett resultat av detta, ökade antalet prenumeranter som tidigare har minskat långsamt men stadigt under senare år. Nyhetsbrevet Miljö och hälsa hade i början av 2025 cirka 1 100 prenumeranter. En ökning med 200 prenumeranter jämfört med början av 2024. Nyhetsbrevet Arbetsmiljö och hälsa ökade med cirka 250 prenumeranter, till runt 1 550 från tidigare 1 300.

i. Miljö och hälsa

Tre nyhetsbrev skickades ut under året. Dessutom gjordes utskick till prenumeranterna med vårens och höstens utbildnings- och seminarieprogram.

Nyhetsbrevet "Miljö och hälsa" vänder sig till personer som kommer i kontakt med frågor om miljö och hälsa i arbetet, inom miljö- och hälsoskyddskontor, miljö-avdelningar, samhällsplanering eller hälso- och sjukvård.

ii. Arbetsmiljö och hälsa

Fyra nyhetsbrev skickades ut under året. Två under våren och två under hösten. Dessutom gjordes utskick till prenumeranterna med vårens och höstens utbildning- och seminarieprogram.

Nyhetsbrevet "Arbetsmiljö och hälsa" vänder sig till personer som kommer i kontakt med arbetsmiljöfrågor i arbetet, till exempel inom företagshälsovård, primärvård, HR, som chef eller skyddsombud.

iii. Bullernätverket

Bullernätverket har under 2024 skickat ut två ordinarie nyhetsbrev (april och september). Sändlistan för nyhetsbrevet administreras av CAMM och har cirka 300 prenumeranter. Listan uppdateras kontinuerligt.

8 b: Kommunbesök med miljöförvaltning/miljökontor

Under året besökte representanter från den miljömedicinska enheten på CAMM (chef, miljöhygieniker, handläggare samt ST-läkare) tillsammans med Länsstyrelsen sex kommuners miljökontor (Stockholm, Södertälje, Sigtuna, Upplands Bro, Österåker, Södertörns Miljö- & Hälsoskyddsförbund) för att diskutera frågor om miljö och hälsa. Frågor som kommunerna ville diskutera bereddes innan besöket.

8 c: Kunskapsspridning via för verksamheten relevanta nätverk

2022–2024 pågick ett projekt vid CAMM, med syftet att tillsammans med chefer och chefsstödjande funktioner bygga kunskap om vad som kan underlätta i processen arbetsanpassning vid psykisk ohälsa. I mars 2024 presenterades projektets resultat vid ett digitalt möte i det nätverk för arbetsmiljöstrategier i Sveriges regioner som drivs av SKR.

CAMM:s samverkan med primärvården sker främst med Akademiskt Primärvårdscentrum (APC). Medarbetare har under året föreläst om arbets- och miljörelaterade hälsorisker och arbetsgivarens ansvar för arbetsmiljön, för grupper med ST-läkare i allmänmedicin. CAMM har även organiserat en webinarieriserie för sjuksköterskor, läkare och rehabkoordinatorer i primärvården om psykisk ohälsa i relation till arbete. Under året har en folder publicerats, riktad till läkare i primärvården, med information om bland annat risker i arbetslivet, arbetsanamnes, arbetsanpassning och arbetsgivarens ansvar. CAMM har också bidragit med en föreläsning om arbetsmiljöns betydelse vid astma och KOL för Nätverksforum astma/allergi/KOL (APC), samt en föreläsning om arbets- och miljörelaterade hudsjukdomar vid vårdhygienkurs för nya chefer i primärvården. Inom fortbildningsforumet Janusinfo för primärvården har medarbetare på CAMM föreläst om

införande av vårdförloppet IgE medierad matallergi. En medarbetare på CAMM har regelbundna referensgruppsmöten med APC och specialister om allergi.

Genom nätverket allergi och miljö har det årliga seminariet genomförts för elevhälsan. CAMM:s medarbetare har också medverkat vid flera tillfällen som föreläsare i Astma och allergiföreningens Stockholm-Gotlands utbildningar.

Svenska Läkarsällskapets förening för arbets- och miljömedicin (ARM) ordnade ett möte hösten 2024 där CAMM medverkade i arrangering av mötet och presenterade. Höstmötet vänder sig till all personal som är verksamma inom arbets- och miljömedicin på klinik och inom företagshälsovård. Mötet är ett forum för debatt om aktuella ämnen samt en möjlighet att få presentera forskningsprojekt med efterföljande diskussion.

8 d: Kommunikation om hållbar stadsplanering till politiker och tjänstemän i kommuner och regionen

I november genomförde vi ett webinarium med temat "Så blir vi bättre på att planera våra städer så att de främjar människors hälsa." I december deltog vi i ett webinarium med Miljösamverkan Stockholms läns (MSL) nätverk för detaljplaner. Temat var "Luftkvalitet i detaljplaneringen och nya gränsvärden". Vid dessa tillfällen presenterade vi vår verksamhet och demonstrerade vårt nya verktyg, Miljöhälsa på karta.

9. Bedriva regelbunden fortbildning inom det arbets- och miljömedicinska området

Ingen specificering av uppdraget 2024 under denna punkt.

10. Ge expertstöd inom folkhälsoområdet till Region Stockholms tjänstemannaorganisation, politiska ledningen samt relevanta samhällsaktörer

10 a: Delta och bidra med expertstöd och underlag i den regionala utvecklingsplaneringen

Vi har under året granskat RUF2026-underlaget och skrivit ett remissyttrande gällande miljörelaterad hälsa. Vi har också påbörjat ett arbete för en mer regelbunden kontakt med tjänstemännen i RUF2026-arbetet. Utöver det har vi skrivit ett remissyttrande gällande Södertäljes översiktsplan.

10 b: Expertstöd avseende arbetsmiljöfrågor i Region Stockholms arbete med upphandlingar

Under 2024 har den arbets- och miljödermatologiska enheten arbetat tillsammans med upphandlingsenheten för att ta fram rutindokument och tydliggöra de olika aktörernas roller i upphandlingar. Medarbetare från enheten har även deltagit i upphandling av såromläggningsmaterial, där information om innehåll i produkter samlats in för att, i nästa upphandling, kunna ställa fler krav kring innehållet.

Pilotprojektet med arbetsmiljökrav i upphandlingen av städning till två sjukhus i regionen har fortlöpt och en rapport om arbetet som genomförts påbörjades i slutet på året.

11. Stödja kunskapsstyrningen för prioriterade programområden

11 a: Delta i relevanta RPO:ers arbete med mål- och insatsplaner för 2024-2025 och återkomma till HSF senast sista september med förslag på vilka uppdrag kopplade till mål- och insatsplanen som är prioriterade för centrumbildningen

En av CAMM:s medarbetare är representant för arbets- och miljödermatologi inom RPO hud, det regionala programområdet för hudsjukvården. RPO hud hade möten sex gånger under 2024 och arbetade under året med rutindokument. Under året har frågan om den omstrukturerad hudvården i regionen som planeras (avveckling av vårdval hud) varit central och i samband med detta har planering kring hur epikutantestningen ska utföras diskuterats.

Psykisk ohälsa

CAMM medverkar i RPO psykisk hälsa. Programområde psykisk hälsa omfattar allt från främjande och förebyggande insatser till högspecialiserad vård. Programområdets övergripande mål är ökad livskvalitet för patienter och närstående samt hög tillgänglighet och kvalitet i vård och stöd. Insatsområden har under 2024 varit beroende och schizofreni.

Lung och allergisjukdomar

Inom RPO lung- och allergisjukdomar finns en processledare från CAMM som representant samt en ledamot för Spesak arbets- och miljömedicin. Under 2024 har RPO:t arbetat med att ta fram mål och insatsplaner för året. Man har arbetat med införandet av vårdförloppet matallergi inom regionen. Granskning och godkännande av VISS dokumenten rhinit, allergen immunoterapi, astma hos barn och unga samt akut astma hos barn och unga har gjorts. RPO:t har också tagit fram texter till KOL-indikatorer för att kunna följa KOL-sjukvården. En SLIT(Sublingual immunoterapi)-utbildning i RPO:s regi är också genomförd under året.

12. Aktivt bidra i framtagandet av regionala kunskapsstöd på viss.nu samt regional anpassning av nationella kunskapsstöd,

12 a: Arbete med uppdatering av VISS och nationella kunskapstyrningsstödet utifrån identifierade områden av den nationella kvalitetsgruppen för de arbets- och miljömedicinska klinikerna

Läkare från den arbets- och miljödermatologiska enheten uppdaterade under 2024 sidan för arbetsrelaterade hudbesvär och handeksem på VISS.

VISS-programmen "Besvär relaterade till amalgam" och "Elöverkänslighet" uppdaterades av läkare från den Arbets- och miljömedicinska mottagningen då vi inte längre kommer att erbjuda stöd i att hantera denna patientgrupp.

Ansvarig specialistsjuksköterska på Allergikonsulentmottagningen har tillsammans med Barnallergolog på Karolinska sjukhuset reviderat och uppdaterat VISS dokumentet Astma och barn och unga och akut astma hos barn och unga.

Specialistsjuksköterska på CAMM har ingått i nationell grupp (NAG) för matallergi där nu ett arbete med framtagande av kliniska kunskapsstöd för både IgE- och icke IgE- medierad matallergi har gjorts. Dessa kunskapsstöd planeras att skickas ut på remiss under 2025. Samma sjuksköterska har sedan i november 2024 inlett ett arbete i NAG astma där ett vårdförlopp skall utformas för barn och vuxna under 2025.

13. Bidra med expertkunskap, utveckla metoder och underlag för prioriteringar av folkhälsoarbete och vård

13 a: Vid förfrågan stödja med underlag i det regionala klimatarbetet

Under 2024 har CAMM:s representanter, vid förfrågan, bidragit med underlag för det regionala klimatarbetet genom att belysa klimatförändringarnas hälsoeffekter vid flera lokala och nationella möten. Därutöver har CAMM initierat förberedelser för ett uppdrag som syftar till att analysera de framtida kostnaderna för allergisjukdomar till följd av förändrade pollensäsonger, i syfte att stärka det evidensbaserade beslutsunderlaget inom klimatanpassningsarbetet.

14. På uppdrag av HSF representera Region Stockholm i regionala och nationella sammanhang

14 a: Bidra med 20 % av en heltidsanställning i det regionala Bullernätverket i Stockholms län

CAMM:s representant i det Regionala Bullernätverket i Stockholms län har under 2024 deltagit i nio ordinarie arbetsmöten och en verksamhetsplaneringsdag inom nätverkets samordningsgrupp. I samordningsgruppen deltar även representanter från Länsstyrelsen i Stockholm samt Stockholms stad. Gruppen har under året även anordnat ett referensgruppsmöte där deltagarna bestod av samhällsplanerare och miljö- och hälsoskyddsinspektörer från kommuner, akustikkonsulter, forskare och bullerspecialister från olika myndigheter. CAMM:s representant har även bidragit till framtagandet av en utbildningsmodul om *Hälsopåverkan av trafikbuller* som kommer att tillgängliggöras via Bullernätverkets hemsida våren 2025.

14 b: Delta i Östra Sveriges luftvårdsförbunds beredningsgrupp och ger kontinuerligt stöd och vägledning i frågor om luftföroreningar och hälsa

CAMM:s representant har medverkat vid ett flertal möten med förbundets beredningsgrupp där ärenden beretts till styrelsen. Gruppen har också planerat och genomfört ett seminarium (Regionala luftvårdsdagen 4/6). CAMM:s representanter har även ingått i en arbetsgrupp om skogs- och deponibrand i utformandet av en handledning.

15. Bedriva patientmottagningar avseende arbets- och miljömedicin och arbets- och miljödermatologi, inklusive rådgivning i patientrelaterade frågor till primärvård, specialistvård och företagshälsovård

Vid CAMM finns tre mottagningar som tar emot patienter på remiss från läkare: Arbets- och miljömedicinska mottagningen, Hudallergimottagningen och Allergikonsulentmottagningen. De två förstnämnda gör kliniska utredningar kring ohälsa och besvär som misstänks vara relaterade till patienternas arbets- eller omgivningsmiljö. Allergikonsulentmottagningen utbildar personal i förskolor/skolor och utför hembesök för att undersöka inomhusmiljön hos barn med allergisjukdom.

15 a: Patientmottagningar efter remiss avseende arbets- och miljömedicin samt rådgivning i patientrelaterade frågor till primärvård och specialistvård

Arbets- och miljömedicinska mottagningen (AMM-mottagningen) utreder patienter med besvär relaterade till arbets- eller omgivningsmiljön. Under 2024 bedömdes 232 remisser vilket är i nivå med antalet remisser under 2023. Ett flertal av remisserna kunde besvaras med information och råd till inremitterande läkare om fortsatt handläggning utan att patienten behövde komma till oss för utredning, eller hänvisas till rätt instans. Det skedde 95 nybesök hos läkare, och ungefär lika många återkopplingar per telefon eller återbesök. Gravida utan tillgång till företagshälsovård kan utan remiss få rådgivning kring ifall arbetet eller miljön innebär risker för fostret. 37 gravida har fått sådan rådgivning under året. 80 av patienterna har även utretts eller fått rådgivning av yrkeshygieniker. Även ergonom, miljöhygieniker och psykolog har deltagit i utredningen för somliga patienter. En del patienter har även fått information om försäkringsmässiga frågor av kurator eller psykolog.

De vanligaste orsakerna till patientbesöken är besvär relaterat till exponering för vibrationer, damm (till exempel stendamm, trädam, mjöldamm), olika kemikalier och plaster, samt fysisk belastning på arbetet. Luftvägsbesvär, vibrationsskador och belastningsrelaterade besvär var vanligt bland patienterna, och ofta fanns en frågeställning om arbetsskada. Avseende graviditetsförfrågningar var exponering för kemikalier, buller och tung fysisk belastning vanliga frågeställningar. AMM-mottagningen genomför även medicinska tjänstbarhetsbedömningar och ger råd kring skyddsutrustning och eventuella behov av arbetsbyte.

Distriktsläkare/allmänläkare stod för den största andelen av remisserna (51 procent), följt av företagsläkare (31 procent), sjukhusläkare (8 procent), övriga och privata läkare. Bland sjukhusläkare är det till stor del läkare vid lung- och allergikliniker som remitterar.

Mediantid från remissens ankomst till nybesök (väntetid) var 1,5 månader och utredningstid 1,9 månader (en förbättring jämfört med utredningstid 2,3 månader för 2023 och 3,1 månader för 2022). Gravida som hör av sig för rådgivning blir skyndsamt kontaktade och utredda, oftast samma dag.

Vid mottagningen utbildas tre ST-läkare för att bli specialister i Arbets- och miljömedicin och i påbyggnadsspecialiteten Arbetsmedicin. Under året auskulterade även flera ST-läkare i bland annat lungmedicin och allergimedicin på mottagningen.

Ett utvecklingsarbete pågår för att förbättra och effektivisera rutiner i mottagningen. För att vi bättre ska kunna lägga rätt insatser, på rätt nivå och i rätt tid har vi utarbetat och implementerat ett flödesschema för mottagningens olika patientgrupper. Utvecklingsarbetet kommer att fortsätta.

15 b: Patientmottagningar efter remiss avseende arbets- och miljödermatologi samt rådgivning i patientrelaterade frågor till primärvård och specialistvård

Hudallergimottagningen utreder patienter som kommer på remiss med hudbesvär som har uppstått i arbetet eller i kontakt med omgivande miljö. Många patienter som besöker mottagningen har ett handeksem. Det är även vanligt med eksem i ansiktet eller atopiskt eksem. Arbete inom sjukvårds-, skönhets-, livsmedel- och verkstadsbranschen är vanligt bland dem med arbetsrelaterade hudbesvär. Miljörelaterade hudbesvär bland patienterna är ofta ett resultat av medicintekniska produkter och kosmetika. Flertalet av dessa är diabetiker som utvecklat allergi mot insulinpumpar och sensorer för blodglukosmätning, som fästs på huden.

Patienterna som kommer till Hudallergimottagningen remitteras från andra hudkliniker i regionen, företagshälsovården, vårdcentraler eller annan specialistvård. I de flesta fall görs en fördjupad utredning med en så kallad lapptestning. Läkare bedömer även patientens hudexponering ibland tillsammans med en yrkeshygieniker. Yrkeshygieniker ger också patienter råd om hur de kan minska sin hudexponering, genom till exempel handskrådgivning. Under året erbjöds samtliga patienter med handeksem en sjuksköterskeledd handeksemskola. Möjlighet gavs att remittera patienter direkt till denna skola. Mottagningen har även en rådgivande funktion till andra vårdverksamheter i regionen.

Remisser till hudallergimottagningen har ökat och under 2024 inkom 588 remisser. 2023 var motsvarande siffra 453 remisser. Remisserna kom främst från primärvård och hudmottagningar, men även företagshälsovård och andra specialistmottagningar remitterar till mottagningen.

Totalt resulterade remisserna i 351 nybesök till läkare, 292 epikutantester, 61 utredningar av yrkeshygieniker samt 83 handeksemskolor. Vid epikutantestning träffar patienten även läkare vid två tillfällen för avläsning av test. Väntetiderna på mottagningen har under året varit korta efter effektiviseringar samt förbättrad bemanning av specialistläkare.

Personalen på mottagningen arbetar även rådgivande till primärvård och specialistvård. Andra vårdinstanser kan kontakta mottagningen via telefon, mail och frågeremisser. Mottagningen erbjuder riktade föreläsningar till andra vårdinstanser och under 2024 har personal från mottagningen föreläst på centrum för diabetes samt olika hudkliniker.

15 c: Utveckling och kunskapsspridning avseende epikutantestning i samarbete med övriga hudkliniker och mottagningar i regionen

Enheten är drivande i arbetet för att samordna epikutantestningen samt öka kunskapsutbytet mellan de olika klinikerna i regionen. Läkarna på mottagningen arbetar i nationella nätverk för att förbättra samt utveckla utredningar för hudallergi. Personal från

mottagningen har under året föreläst för hudkliniker, företagshälsovård och vårdcentraler i regionen.

En läkare från enheten föreläste om epikutantestning på Svenska sällskapet för dermatologi och venerologi (SSDV)s årsmöte. Vidare har nyhetsbrev skickats ut till hudkliniker i regionen vid två tillfällen.

16. Stödja hem, skola och förskola avseende insatser för barn med särskilt svår allergi med hjälp av särskilda allergisjuksköterskor

16 a: Allergikonsulentverksamhet med utbildning av personal i förskola/skola gällande barn med svåra allergier.

Allergikonsulentmottagningen har under 2024 tagit emot 337 remisser från Barn- och ungdomsmedicinska mottagningar (BUMM) och allergimottagningar. Motsvarande siffra 2023 var 311. De flesta remisserna (59 procent) kom från Barn och ungdomsmedicinska mottagningar, både privata och regionanslutna, något fler än 2023 då andelen var 55 procent. Från de sjukhusanslutna lung- och allergimottagningarna kom 40 procent av remisserna, endast en procent kom från vårdcentraler. Flest remisser utifrån barnets boendekommun kom från Stockholm stad med 65 remisser, följt av Botkyrka med 30 remisser och Haninge med 16 remisser. Inga remisser kom från barn boende i Nykvarn kommun. Från övriga barns boende kommuner kom mellan 1-15 remisser. Gällande diagnoserna på de inkommande remisserna hade 41 procent av barnen en matallergi, 24 procent hade astma, 21 procent luftvägsallergi (pälsdjur, pollen), 13 procent eksem och övrigt 1 procent, detta är liknande siffror som tidigare år. Av remisserna kom 39 procent på barn mellan 0–5 år, 49 procent på barn mellan 6–12 och 12 procent på barn mellan 13–18 år. Detta skiljer sig åt från tidigare år då den största remissandelen kommit från den yngsta åldersgruppen mellan 0-5 år som under 2023 var 49 procent respektive 42 procent från åldersgruppen 6-12 år och 9 procent var åldersgruppen 13-18 år. Lika som tidigare år kommer flest remisser på pojkar och under 2024 har skillnaden ökat ytterligare, varav 68 procent utgjordes av remisser på pojkar respektive 32 procent av flickor. Denna skillnad kan inte förklaras av prevalenssiffror.

Allergikonsulentmottagningen har regelbundna Teams-möten med de sjukhusanslutna barnallergimottagningarna för att diskutera de remitterande patientfallen. Det har nu under 2024 också inletts teammöten men Martina BUMM som skickar många remisser till mottagningen. Allergikonsulentmottagningen har sedan ett år tillbaka inletts regelbundna samverkansmöten årligen med alla remitterter, dessa möten har varit digitala men under 2025 planeras ett större fysiskt möte för att diskutera samverkan och policyfrågor.

16 b: Besök i skolan/förskolan/hem för att inventera barnens vistelsemiljö

Allergikonsulenterna utförde 290 besök i förskola/skola vilket är färre besök jämfört med föregående år då 330 besök gjordes. Orsaken till denna skillnad kan vara att mottagningen under 2023 i 6 månaders tillfälligt hade ökade resurser av allergikonsulent på grund av långa väntetider orsakad av tidigare sjukfrånvaro. Tjugo hembesök utfördes under 2024 jämfört med 22 föregående år. De allra flesta besök är fysiska och endast 20 videobesök utfördes. Videobesök kan användas vid vissa återbesök och ibland vid nybesök då inte miljöaspekter behöver beaktas i förskola/skola.

Under 2024 utvärderades också allergikonsulentmottagningen med enkäter till vårdnadshavare och till remittenter. Till vårdnadshavarna skickades en enkät för utvärdering till de som haft ett allergikonsulentbesök under 2022 eller 2023 i förskola/skola eller som hembesök. Svarsfrekvensen var dock låg och endast 171 (34 procent svar inkom). De flesta som svarade hade sina barn i skolan (74 procent) respektive 26 procent som var förskoleföräldrar. De flesta (88 procent) tyckte att de fick besök inom en rimlig tid. Av vårdnadshavarna svarade 55 procent att väntetiden till besöket var 1-3 månader, 24 procent svarade att väntetiden var 0-1 månad och 20 procent att den var mer än 3 månader. Hälften (50 procent) av vårdnadshavarna upplevde att akutbesöken var färre än innan allergikonsulentbesöket, 48 procent av dem upplevde att det var lika som innan besöket och 2 procent att de hade haft fler akutbesök efter besöket. Gällande frånvaro upplevde 35 procent av vårdnadshavarna att barnens sjukfrånvaro minskat efter allergikonsulentbesök, 46 procent svarade att det var lika som tidigare, 4 procent svarade att det var fler frånvarodagar och 15 procent svarade vet ej. På en skala 1-5 (där 1 är lägst och 5 är högst) svarade många (80 procent) av vårdnadshavarna 4-5 på skalan att det blivit tryggare och säkrare i förskolan/skolan för barnen. De allra flesta vårdnadshavare upplevde också att personalens kunskap hade ökat och 85 procent skattade 4-5 på den femgradiga skalan. De flesta ansåg att deras barn inkluderades i verksamheten på ett bra sätt trots sin allergi. Flertalet av vårdnadshavarna upplevde att allergikonsulentbesöket hade stor betydelse för barnens trygghet/säkerhet i skolan och 86 procent skattade 4-5 på skalan.

Allergikonsulentmottagningen kommer även fortsättningsvis att utvärderas och under 2025 kommer en ny metod att provas för att undersöka patientnöjdhet. En enkät kommer att skickas ut 3 månader efter allergikonsulentbesöket. Med detta hoppas vi få en högre svarsfrekvens.

Av remittenterna fick vi in 44 svar vilket var ifrån de remittenter och mottagningar som skickar flest remisser. 14 svar kom från Barnallergimottagningar och 26 svar från privata eller regionanslutna BUMM:ar. Sammanfattningsvis upplevde remittenterna att samarbetet med allergikonsulenterna som mycket gott eller gott. I princip alla upplevde att barnen och vårdnadshavarna fått ökad kunskap och blivit tryggare i mycket hög eller hög utsträckning.

17. Ta emot och handleda personal som gör Specialisttjänstgöring eller har kortare placering för utbildning eller praktik

Under året auskulterade sju ST-läkare i bland annat lungmedicin, allergimedicin och arbetsmedicin på mottagningarna.

Fyra psykologstuderande har auskulterat och handledts av psykolog på CAMM under en vecka. Auskultationen ingår som en del i kursen Hälsopsykologi på termin fyra Psykologprogrammet, Karolinska Institutet.

17 a: Kontinuerligt utbilda 2–3 ST-läkare inom arbets- och miljödermatologi

Under 2024 har 3 ST-läkare inom dermatologi randat sig på Hudallergimottagningen under tre månader vardera. Även en ST läkare inom arbets- och miljömedicin har sidoutbildat sig under 3 månader på mottagningen. Vidare har två ST-läkare inom dermatologi kommit för kortare auskultationer på 1–3 veckor.

Läkare från mottagningen har föreläst om arbets- och miljödermatologi för ST-läkare inom arbetsmedicin samt på läkarlinjen termin 11.

Enheten höll i mars 2024 ST-kursen inom arbets- och miljödermatologi. Kursen var 4 dagar och 29 ST läkare inom dermatologi från hela landet deltog.

Forskning, utbildning och utveckling (FoUU)

Läkarprogrammet

Medarbetare på CAMM har undervisat på Läkarprogrammet vid Karolinska Institutet, främst på kursen "Hälsa i samhälle och miljö" på termin 11 i det 5,5-åriga läkarprogrammet. Inom denna kurs sker fortsatt samarbete med företagshälsovården. Medarbetare har även deltagit i undervisningen på termin 1, 2 och 4 i det nya 6-åriga läkarprogrammet. Detta arbete innebär bland annat samarbete med primärvården för att integrera ett arbets- och miljömedicinskt perspektiv vid anamnestagning samt undervisning om hälsans bestämningsfaktorer inkluderande klimataspekter på termin 2. Utöver detta är medarbetare från CAMM aktiva i planeringen av en ny kurs på termin 11 – Läkarrollen i vård och samhälle, samt i planeringen av moment på termin 12. Medarbetare har även intervjuat sökande till läkarprogrammet genom alternativt urval (PIL), varit mentorer för läkarstudenter och examinerat examensarbeten.

Magisterprogrammet Arbete och hälsa

Magisterprogrammet i arbete och hälsa startade 2011 och har tre inriktningar arbetsmiljöstrategi, ergonomi och företagssköterska. Arbete och hälsa är ett tvärvetenskapligt kunskapsområde där förebyggande av ohälsa och främjande av hälsa i arbetslivet står i centrum. Här ryms kunskap om arbetsvillkor och strategier för att bedöma risker, samt för att planera, implementera och utvärdera åtgärder i preventiva och arbetslivsrehabiliterande syften. Arbetsområden efter examen är till exempel inom företagshälsovård, i privat och offentlig verksamhet och inom myndigheter och organisationer med ansvar för arbetsmiljö- och hälsofrågor. Medarbetare vid CAMM har under 2024 varit kursansvariga och aktiva som lärare för kurser inom programmet. Verksamheten är finansierad genom ersättning från Karolinska Institutet och prioriteras av CAMM:s ledning för att stärka kompetensförsörjning och nätverk med företagshälsovården.

Öppna utbildningar och seminarier

CAMM har under 2024 genomfört runt 70 öppna utbildningar och seminarier för över 1 200 deltagare från en rad olika aktörer som skolor, förskolor, myndigheter, fackförbund, arbetsgivarorganisationer, företagshälsovård, och primärvård.

Några exempel på ämnen och teman är risker för gravida i arbetslivet, arbets- och miljörelaterade hudbesvär, osäkra anställningars påverkan på hälsan, arbetstidens

betydelse för hälsan, buller och luftkvalitet i skola och förskola samt stadsutvecklingens roll för folkhälsan.

Forskningsoutput

Forskningsoutput är fortsatt hög. Vi publicerar i internationella tidskrifter med en hög genomsnittlig impact factor (6,7) och ofta inom ramen för internationella samarbeten.

Bibliometriska indikatorer

Year	P (total)	Avg JIF
2024	84 (prel)	6.7
2023	99	7.3
2022	107	6.5
2021	107	8.4

BAMSE

I början av året avslutade vi den fjärde och sista delen av BAMSE-projektets covid-19-uppföljning, som pågått sedan 2020. Uppföljningen har haft som syfte att undersöka riskfaktorer och långsiktiga hälsokonsekvenser av covid-19 hos unga vuxna. Totalt har drygt 2000 deltagare ingått i studien, som omfattat enkäter, blodprovstagning och kliniska undersökningar. Den sista delen av uppföljningen fokuserade särskilt på långvariga symtom och hälsoproblem efter covid-19, så kallad postcovid. Efter att covid-19 uppföljningen avslutades har vi arbetat med databearbetning och dokumentation framför allt av fas 4, som utgör den senaste insamlingsfasen i projektet.

En milstolpe under 2024 var att BAMSE-projektet firade 30 år. Detta uppmärksammades genom ett jubileumswebbinarium där forskare presenterade projektets viktigaste bidrag till folkhälsan och diskuterade framtida forskningsmöjligheter. Totalt var 194 personer anmälda till webbinariet, de flesta deltagare men även politiker/tjänstemän, sjukvårdspersonal och andra professioner. Utöver webbinariet har resultat från projektet fortsatt att kommuniceras i vetenskapliga och populärvetenskapliga sammanhang som konferenser, webinarier och flertalet artiklar och reportage i media.

Arbetet med att upprätta en provdatabas har fortsatt, med fokus på att strukturera och dokumentera den stora mängd biologiska prover som samlats in under tre decennier. Parallellt har vi fortsatt utveckla och implementera övergripande mål för projektet, kopplade till metodutveckling, rutiner och kunskapsspridning.

Externfinansierade projekt

Digitala patientmöten och vårdpersonalens arbetsmiljö

Under 2024 avslutades projektet Digitala vårdmöten och vårdpersonalens arbetsmiljö. Projektet har handlat om hur hälso- och sjukvårdspersonalens arbetsmiljö, trivsel och hälsa påverkas av ett digifysiskt arbetssätt, det vill säga när vård bedrivs genom en kombination av fysiska och digitala besök. Under 2023 skickades en webbenkät ut till personal inom tre stora vårdorganisationer och nådde drygt 3500 anställda som arbetar inom verksamheter där digifysisk vård bedrivs. Undersökningen visar att arbetssättet över lag uppskattas och att stora grupper uppfattar att hälsa och trivsel påverkas positivt. Samtidigt kan arbetssättet påverka arbetsmiljön på en rad olika sätt och för mindre grupper finns risk för minskad trivsel och försämrad hälsa. Under 2024 har kunskapsspridande aktiviteter, bland annat i form av webinarier har genomförts. Dessutom har CAMM publicerat en guide, baserad på projektresultaten, om hur verksamheter som använder sig av ett digifysiskt arbetssätt kan bibehålla en god arbetsmiljö.

Stöd vid arbetsanpassning i samband med psykisk ohälsa

Arbetsanpassning ska användas som en förebyggande åtgärd för att undvika ohälsa och sjukfrånvaro och det finns idag flera verktyg som stöd för chefer och HR vid arbetsanpassning. I praktiken är det dock ofta svårt att få till arbetsanpassningar vid psykisk ohälsa som förebyggande åtgärd. Under 2022 startade vi projektet Prehab för att undersöka vad som är hindrande och främjande för att anpassa arbetet för att undvika sjukskrivning till följd av psykisk ohälsa hos medarbetare. Datainsamling har gjorts i form av intervjuer med chefer och personer som arbetar med chefsstöd. Resultaten från studien visar att chefer ofta har höga, och ibland motstridiga, krav i sina roller vilket kan försvåra arbetet med arbetsanpassning. Förutsättningar i organisationen med ofta knapphändiga resurser för chefer, både i form av kunskap och tid, gör det svårt för chefer att ta tag i tidiga signaler på psykisk ohälsa hos medarbetare. Även svårigheter för medarbetare att aktivt medverka i sin rehabilitering och relationen mellan medarbetare och chef kan påverka hur och om arbetsanpassningar skapas. Under 2024 har resultaten presenterats i sin helhet i en rapport publicerad på CAMMs hemsida. Projektets resultat har också presenterats för ett nätverk för arbetsmiljöstrategier i Sveriges regioner som drivs av SKR.

Trångboddhet

Under 2024 har en kartläggning genomförts via Miljöhälsoenkäten avseende atopi, astma, allergi, obstruktivitet och eksem bland trångbodda barn i Stockholms län. Resultaten kommer att sammanställas och spridas till nyckelaktörer under 2025. Utöver detta har ett förberedande arbete genomförts under 2024 inför de planerade interventionsaktiviteter

som ska genomföras under de kommande åren, med syftet att minska besvär hos barn och unga till följd av trångboddhet.

Försäkringsmedicinskt kunskapsteam

Under 2024 fortsatte utbildningarna enligt tidigare års modell med en heldagskurs i försäkringsmedicin för AT- och BT-läkare. Kursen gavs vid tre tillfällen under våren och två tillfällen under hösten: fyra av dessa har hållits på plats och en digitalt. Totalt har 115 läkare deltagit. Ett webinarium för ST-läkare under en halvdag har också hållits.

Nätverksträffar och fortbildning av rehabkoordinatorer har hållits: tre nätverksträffar under våren och sex under hösten, och omväxlande som fysiska och digitala träffar. I nätverket ingår ca 35 rehabkoordinatorer. Vid nätverksträffarna har deltagarantalet varierat mellan sex och 21 rehabkoordinatorer.

Två fysiska temadagar har arrangerats för läkare och rehabkoordinatorer. Under våren hölls en dag om Arbetsrätt och sjukskrivning i samarbete med det försäkringsmedicinska kunskapsteamet på Centrum för psykiatriforskning (CPF), och med 62 deltagare. Under våren arrangerades en dag om Arbetsanpassningar vid återgång till arbete efter sjukskrivning i samarbete med de båda teamen på CPF och Akademiskt primärvårdscentrum (APC). Temadagen blev fullbokad med 90 deltagare.

Medlemmar i det försäkringsmedicinska teamet har också under året deltagit i Expertgruppen i Försäkringsmedicin och i olika intressegrupper, samt samverkat löpande med HSF, KI och övriga kunskapsteam i försäkringsmedicin kring gemensamt planerade aktiviteter samt i utredningen om det centrumövergripande uppdraget. Vi har också varit behjälpliga med att genomföra en baslinjemätning på Södersjukhuset inför att de genomför försäkringsmedicinska insatser. En webbenkät har konstruerats och sänts ut till personalen på Södersjukhuset under juni-september. Resultaten är sammanställda i rapporten "Att möta sjukskrivna patienter: en baslinjestudie vid Södersjukhuset 2024".